

O Európskom parlamente

Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

APOS

Asociácia pre občiansku spoločnosť

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Informačná brožúra pre menej rozvinuté regióny o Európskom parlamente ako spolutvorcovi európskych verejných politík.

Táto informačná brožúra je súčasťou série materiálov, ktoré vznikajú v rámci projektu „Participácia ako kľúč k modernej verejnej správe“, ktorý realizuje Asociácia pre občiansku spoločnosť. Všetky užitočné informácie o projekte nájdete na webovej stránke www.oeuropa.sk. Cieľom projektu, je zvýšiť záujem širokej verejnosti vo vybraných slovenských krajoch o témy fungovania verejnej správy na Slovensku, ale aj v Európe. V sérii brožúr sa postupne dozviete o tom, ako fungujú európske inštitúcie, ako si volíme svojich zástupcov do Európskeho parlamentu, aký dopad na Slovensko majú európske politiky alebo aké sú hlavné princípy fungovania verejnej správy.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu Efektívna verejná správa.

1. Zaujímavosť o Európskom parlamente: Vedeli ste?

...že, Európsky parlament zmenil dvakrát svoje meno? V úvode sa predchodca Európskeho parlamentu nazýval Spoločné zhromaždenie, ktoré sa v roku 1958 premenovalo na Európske parlamentné zhromaždenie (EPZ) a ďalej plnilo rolu poradného orgánu. Počas tohto obdobia plnilo EPZ úlohy pre tri organizácie: Európske spoločenstvo uhlia a ocele, Európske hospodárske spoločenstvo a Európske spoločenstvo atómovej energie. Spoločne boli tieto organizácie nazývané Európske spoločenstvá.

V roku 1962 parlament získal svoje terajšie pomenovanie Európsky parlament, avšak k posilneniu jeho právomocí prišlo až v sedemdesiatych rokoch.

Európska únia

Európska únia je politickou a ekonomickou organizáciou, ktorá začala vznikať po druhej svetovej vojne s cieľom posilniť ekonomickú spoluprácu na európskom kontinente, ktorej hlavným cieľom bolo zabezpečiť mier. Zvýšením ekonomickej spolupráce medzi jednotlivými krajinami Európy sa mala zabezpečiť v Európe vzájomná previazanosť krajín a tým pádom odvrátiť pravdepodobnosť konfliktov medzi nimi. Európska únia je založená na právnych princípoch a jej fungovanie je ukotvené v zmluvách, s ktorými súhlasia všetky členské krajiny. Európska únia združuje 28 krajín Európy (27 bez Veľkej Británie).

Európsky parlament v skratke

Európsky parlament patrí medzi tri hlavné inštitúcie Európskej únie, popri Európskej komisii a Európskej rade. Tieto tri inštitúcie sa podieľajú na tvorbe európskej legislatívy. Európsky parlament predstavuje hlas občanov všetkých členských štátov v rámci Európskej únie.

Parlament v číslach

Ostatné voľby do Európskeho parlamentu sa konali v máji 2019. Celkovo je v novom parlamente obsadených 751 kresiel. Po vystúpení Veľkej Británie z Európskej únie sa počet kresiel v parlamente zníži na 705. Ešte stále nie je jasný presný dátum vystúpenia Veľkej Británie (október 2019). Celkový počet 705 poslancov zostane v Európskom parlamente zachovaný až do konca volebného obdobia v roku 2024. Európsky parlament predstavuje druhú najväčšiu volenú inštitúciu sveta po Indickom parlamente, v ktorom sedí spolu až 790 poslancov v dvoch komorách.

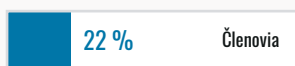
Poslanci sú volení každých 5 rokov už od roku 1979. Vo vedení Európskeho parlamentu sedí predseda, prvý podpredseda a 14 podpredsedov. V aktuálnom zložení Európskeho parlamentu po voľbách v máji 2019 funguje 7 politických frakcií a jedna skupina nezaradených poslancov, ktorí sa nehlásia k žiadnej politickej frakcii.

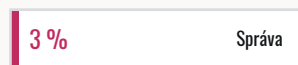
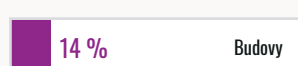
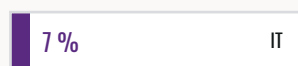
Rozpočet Európskeho parlamentu

V roku 2018 predstavoval rozpočet Európskeho parlamentu sumu takmer 2 miliardy eur (1,95 mld eur). Z rozpočtu Európskeho parlamentu sa financujú vo veľkej miere platy približne 7000 úradníkov a zamestnancov frakcií. Výdavky na mzdy predstavujú najväčšiu položku, spolu až 44 % všetkých výdavkov. Približne 22 % rozpočtu sa vynakladá na samotných europoslancov, vrátane výdavkov na ich cestovanie a platy ich asistentov. Náklady na budovy a prevádzku predstavujú približne 13% rozpočtu a komunikačné výdavky predstavujú 5 % rozpočtu. Celkovo predstavuje rozpočet Európskeho parlamentu 1,2 % všetkých výdavkov Európskej únie.

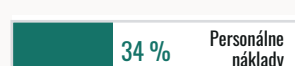
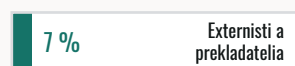
POLITICKÉ AKTIVITY

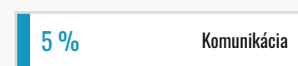
PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY

ZAMESTNANCI

KOMUNIKÁCIA

Politické frakcie v Európskom parlamente (september 2019)

SKRATKA	NÁZOV FRAKCIE	POČET POSLANCOV	PERCENTUÁLNY PODIEL
EPP	Skupina Európskej ľudovej strany (kresťanských demokratov)	182	24,23 %
S&D	Skupina progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente	154	20,51 %
RE	Obnovme Európu (predtým ALDE)	108	14,38 %
GREENS/EFA	Skupina zelených/Európska slobodná aliancia	74	9,85 %
ID	Identita a demokracia (predtým ENS - Skupina Európa národov a slobody)	73	9,72 %
ECR	Európski konzervatívci a reformisti	62	8,26 %
GUE/NGL	Konfederatívna skupina Európskej zjednotenej ľavice - Severskej zelenej ľavice	41	5,46 %
NI	Nezaradení poslanci	57	7,59 %

Každá z frakcií si spomedzi svojich členov volí jedného predsedu. Niektoré frakcie si volia aj spolupredsedov resp. podpredsedov. O chod frakcie sa stará predsedníctvo spolu so sekretariátom. Na vznik politickej frakcie je potrebné splnenie dvoch podmienok. Jej členovia musia reprezentovať minimálne štvrtinu členských štátov EÚ a celkovo musí byť vo frakcii minimálne 25 europoslancov.

Europoslanci zaujímajú svoje miesta v rokovacej sále nie na základe príslušnosti ku krajine, ale na základe politickej príslušnosti k frakcii. Slovenskí europoslanci teda nesedia spolu, ale na rôznych miestach rokovacej sály, podľa toho ku ktorej frakcii sa na začiatku ich volebného obdobia pridajú. V prípade, že sa poslanec nerozhodne pridať k žiadnej z frakcií, patrí k takzvaným nezaradeným poslancom. V aktuálnom parlamente je takýchto poslancov 57, pričom ich počet sa v priebehu 5 ročného obdobia môže meniť.

Výbory Európskeho parlamentu

V Európskom parlamente pracuje 22 stálych parlamentných výborov:

NÁZOV VÝBORU	SKRATKA VÝBORU
ZAHRANIČNÉ VECI	AFET
ĽUDSKÉ PRÁVA	DROI
BEZPEČNOSŤ A OBRANA	SEDE
ROZVOJ	DEVE
MEDZINÁRODNÝ OBCHOD	INTA
ROZPOČET	BUDG
KONTROLA ROZPOČTU	CONT
HOSPODÁRSKE A MENOVÉ VECI	ECON
ZAMESTNANOSŤ A SOCIÁLNE VECI	EMPL
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, VEREJNÉ ZDRAVIE A BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN	ENVI
PRIEMYSEL VÝSKUM A ENERGETIKA	ITRE
VNÚTORNÝ TRH A OCHRANA SPOTREBITEĽA	IMCO
DOPRAVA A CESTOVNÝ RUCH	TRAN
REGIONÁLNY ROZVOJ	REGI
POĽNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA	AGRI
RYBÁRSTVO	PECH
KULTÚRA A VZDELÁVANIE	CULT
PRÁVNE VECI	JURI
OBČIANSKE SLOBODY, SPRAVODLIVOSŤ A VNÚTORNÉ VECI	LIBE
ÚSTAVNÉ VECI	AFCO
PRÁVA ŽIEN A RODOVÁ ROVNOSŤ	FEMM
PETÍCIE	PETI

Europoslanci sa v úvode volebného cyklu prerozdedia do jednotlivých výborov. Každý výbor má jedného predsedu a štyroch podpredsedov. Každý z výborov má aj niekoľkých náhradníkov. Hlavnou úlohou výborov je tvorba legislatívy v spolupráci s Európskou komisiou. Výbory plnia poradnú funkciu smerom k Európskej komisii.

2. Zaujímavosť o Európskom parlamente: Vedeli ste?

...že Európsky parlament mal veľmi skromné začiatky. Počas detských rokov parlamentu fungoval iba ako poradný orgán bez výraznejšej rozhodovacej právomoci. Prvé zhromaždenie pozostávalo zo 78 nominantov z 6 zakladajúcich krajín Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Prvým predsedom predchodcu dnešného Európskeho parlamentu bol Paul-Henri Spaak, bývalý predseda vlády Belgicka.

Predseda Európskeho parlamentu

Predseda európskeho parlamentu je zodpovedný za chod inštitúcie, dohliada na parlamentné schôdze a aktivity Európskeho parlamentu. Taktiež si plní reprezentačnú úlohu nielen v rámci členských krajín, ale aj v zahraničí. Podpis predsedu Európskeho parlamentu sa vyžaduje na väčšine európskych právnych aktov a schvaľuje aj rozpočtové záležitosti.

Funkčné obdobie predsedu je dva a pol roka, čo je presná polovica celkového funkčného obdobia Európskeho parlamentu (5 rokov). Od roku 1980 majú dve najsilnejšie frakcie – Európska ľudová strana a Progresívna aliancia socialistov a demokratov tradíciu, na základe ktorej si 5 ročné volebné obdobie rozdelia a každá z frakcií získa jeden 2,5 ročný post predsedu parlamentu. Vďaka tejto tradícii je zvykom, že volený predseda parlamentu získa širokú podporu poslancov.

Od júla 2019 je predsedom talian David Sassoli zo skupiny sociálnych demokratov. Slovensko pozíciu predsedu Európskeho parlamentu doposiaľ ešte nezískalo.

3. Zaujímavosť o Európskom parlamente: Vedeli ste?

...že prvé priame voľby do Európskeho parlamentu sa konali až v júni 1979? V roku 1979 mali Európske spoločenstvá už šesť administratívnych inštitúcií. Európska rada a Dvor audítorov rozšírili počet existujúcich inštitúcií a pridali sa k Vysokéj autorite, ktorá sa premenovala na Komisiu, Európskemu parlamentu, Rade ministrov a Súdneho dvoru. Jún 1979 bol mesiacom prvých volieb už v rozšírenom spoločenstve a šesť zakladajúcich členov (Francúzsko, Taliansko, Nemecko, Belgicko, Holandsko a Luxembursko) doplnili Veľká Británia, Dánsko a Írsko. Voliči z deviatich krajín si tak mohli zvoliť svojich prvých 410 členov Európskeho parlamentu.

David Sassoli
Predseda Európskeho parlamentu

Rodová rovnosť v Európskom parlamente

Vo voľbách v roku 2019 bolo zvolených historicky najviac žien. Od prvých volieb v roku 1979 sa počet žien v parlamente zvýšil zo 16% na 41%.

ROK	ŽENY	MUŽI
1979	16 %	84 %
1984	18 %	82 %
1989	19 %	81 %
1994	26 %	74 %
1999	30 %	70 %
2004	31 %	69 %
2009	35 %	65 %
2014	37 %	63 %
2019	41 %	59 %

Účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu

ROK	PRIEMER	SLOVENSKO
2004	45.47 %	16.97 %
2009	42.97 %	19.64 %
2014	42.61 %	13.05 %
2019	50.62 %	22.74 %

Historicky najnižšia volebná účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu bola na Slovensku v roku 2014. Aj práve vďaka tomuto výsledku došlo vo voľbách v roku 2019 k výraznej mobilizácii voličov či už zo strany samotných politických strán, ale aj zo strany občianskej spoločnosti. Aj napriek tomu, bola účasť na Slovensku najnižšia spomedzi všetkých krajín Európskej únie. Druhá najnižšia volebná účasť po Slovensku bola v Slovinsku a tretia v susednej Českej republike. Obe krajiny boli na úrovni 28%.

4. Zaujímavosť o Európskom parlamente: Vedeli ste?

...ktoré sú tri najstaršie politické skupiny v Európskom parlamente? Nadnárodné politické frakcie začali vznikať veľmi skoro. V roku 1953 vznikla stredo-pravá frakcia Kresťanských demokratov a konzervatívov, ktorá sa transformovala do Európskej ľudovej strany. Stredo-ľavé združenie dnes pôsobí pod názvom Progresívna aliancia socialistov a demokratov, ktoré sa v počiatkoch nazývalo Socialistická skupina.

Liberáli a demokrati, sa sformovali do Liberálnej skupiny, ktorá neskôr pôsobila pod názvom Aliancia liberálov a demokratov (ALDE). Táto skupina od júna 2019 pôsobí pod názvom Obnovme Európu (Renew Europe).

Slovenskí europoslanci 2019-2024

Vo voľbách v 2019 boli za Slovensko zvolení 14 europoslanci, z toho 11 mužů a 3 ženy. Lucia Ďuriš Nicholsonová je zvolená prvý krát a ako jediná slovenská europoslankyňa vedie jeden z 22 výborov (Zamestnanosť a sociálne veci). Monika Flašíková-Beňová je zvolená už štvrtý krát a od vstupu Slovenska do Európskej únie bola zvolená v každých voľbách ako jediná slovenská europoslankyňa. Miriam Lexmann nastúpi do Európskeho parlamentu až po Brexite.

MONIKA BEŇOVÁ

SMER-SD

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (ENVI)

VLADIMÍR BILČÍK

PS/Spolu

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE)

MIROSLAV ČÍŽ

SMER-SD

Výbor pre medzinárodný obchod (INTA)

LUCIA ĎURIŠ NICHOLSONOVÁ

SaS

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci (EMPL)

RÓBERT HAJŠEL

SMER-SD

Výbor pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE)

MARTIN HOJSÍK

PS/Spolu

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (ENVI)

EUGEN JURZYCA

SaS

Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa (IMCO)

PETER POLLÁK

OĽaNO

Výbor pre kultúru a vzdelávanie (CULT)

MIROSLAV RADAČOVSKÝ

ĽSNS

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci (EMPL)

MICHAL ŠIMEČKA

PS/Spolu

Výbor pre občianske slobody,
spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE)

IVAN ŠTEFÁNEK

KDH

Výbor pre vnútorný trh a ochranu
spotrebiteľa (IMCO)

MICHAL WIEZIK

PS/Spolu

Výbor pre životné prostredie, verejné
zdravie a bezpečnosť potravín (ENVI)

MILAN UHRÍK

LSNS

Výbor pre občianske slobody,
spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE)

5. Zaujímavosť o Európskom parlamente: Vedeli ste?

...že prvou predsedníčkou voleného Európskeho parlamentu bola žena? Za celkovú históriu Európskeho parlamentu bolo vo vedení parlamentu 30 ľudí, z toho iba dve ženy, obe francúzky. Simone Veil zo skupiny Liberálov a demokratov sa stala prvou predsedníčkou Európskeho parlamentu, ktorý bol zvolený v priamych voľbách, v roku 1979. Nicole Fontaine zastávala túto pozíciu v rokoch 1999 až 2002.

Užitočné linky

Oficiálna stránka Európskeho parlamentu:

www.europarl.europa.eu/portal/sk

Plenárne zasadnutia:

www.europarl.europa.eu/plenary/sk/hemicycle.html

Kancelária Európskeho parlamentu na Slovensku:

www.europarl.europa.eu/slovakia/sk/home.html

Európsky parlament na Facebook:

www.facebook.com/europeanparliament/

Európsky parlament na Instagrame:

www.instagram.com/europeanparliament/

Asociácia pre občiansku spoločnosť:

www.oeuropa.sk

Operačný program Efektívna verejná správa:

www.reformuj.sk